

Tanítási tervezet¹

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2021. március 22. 12:35

Iskola, osztály: Budapest II. Kerületi Móricz Zsigmond Gimnázium, 10. b osztály

Iskola neve és címe: Budapest II. Kerületi Móricz Zsigmond Gimnázium, 1025 Budapest, Törökvész út 48-54.

Tanít: Dobi Adrienn

Témakör megnevezése: Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

Tanítási egység (téma) címe: Nyugat-Dunántúl földrajza

Az óra (jellemző) típusa: Új ismereteket feldolgozó óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai: Az óra célja a nyugat-dunántúli régió részletes megismerése, ezen belül is a gazdaság- és társadalomföldrajzi jellemzők elsajátítása a már ismert természetföldrajzi jellemzőkre építve, illetve a régió helyzetének feltárása a többi régióhoz viszonyítva.

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

- Összefüggések felismerése a természet- és társadalomföldrajz között a logikai gondolkodás fejlesztése érdekében.
- A magyarsághoz, a hazánkhoz való kötődés megerősítése hazánk természeti, társadalmi, kulturális és tudományos értékeinek megismertetésével.
- Az érdeklődés felkeltése a hazánkat érintő társadalmi-gazdasági folyamatok, illetve fejlesztések, döntések megismerése iránt, különös tekintettel a gazdasági beruházások előnyeinek és hátrányainak megismertetésével.
- Önálló ismeretfeldolgozás fejlesztése az információk önálló kigyűjtésével.
- Anyanyelvi kompetencia fejlesztése az összegyűjtött ismeretek előadásával, ismertetésével.

2.3. A tanítási óra nevelési céljai:

- Együttműködési képesség fejlesztése a közös produktum létrehozásához.
- Figyelem fejlesztése a feladatok elvégzése során.
- Hazai értékeink, örökségeink megőrzésére való ösztönzés, nevelés.

2.4. Oktatási követelmények:

- Fogalmak:
 - új: régió, Nyugat-Dunántúl, innovációs térség
 - megerősítendő: állattenyésztés, élelmiszeripar, idegenforgalom, gépipar, autógyártás, külföldi tőke, TNC, természeti erőforrások, innováció, területi különbségek, rendszerváltozás
- Folyamatok:
 - új: -
 - megerősítendő: szerkezetváltás, gazdasági fejlődés
- Összefüggések:
 - új: -
 - megerősítendő: földrajzi helyzet és fejlettség kapcsolata, természeti és társadalom jellemzők összefüggése
- Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: -

¹ Elkészítéséhez különös gondossággal tanulmányozza át a módszertani tankönyv alábbi részeit: A tanulási folyamat (http://geogo.elte.hu/images/6_Tanulasi_folyamat_OK.pdf), Szervezeti és munkaformák (http://geogo.elte.hu/images/7_Szervezeti_munkaformak_OK.pdf)

- e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?):
- Anyanyelvi kompetencia fejlesztése a közös feladat megoldásának ismertetésével.
 - Együttműködési képesség fejlesztése a közös produktum létrehozásához.
 - Természettudományos kompetencia fejlesztése a természeti és társadalmi-gazdasági összefüggések keresése során.
 - Digitális kompetencia fejlesztése a tanítási óra egészén a Google Meet, a Mentimeter és a Google Diák használatának segítségével.
 - Önálló tanulás fejlesztése az információk önálló keresésével és kigyűjtésével.
- f. Főbb tanulói tevékenységek: régió fogalmának elsajátítása, válaszadás a kérdésekre, előzetes ismeretek felelevenítése, önálló munkavégzés (információk összegyűjtése) a közös produktum létrehozásához.

3. Szemléltető és munkaeszközök

Google Meet

Google Diák

4. Felhasznált irodalom

- Probáld Ferenc – Ütőné Dr. Visi Judit: Földrajz 10. Regionális Földrajz, Eszterházy Károly Egyetem (2013), Budapest.
- https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_10/lecke_03_013 (Utolsó letöltés: 2021. 03. 18.)

5. Mellékletek jegyzéke

Az óra részletes felépítése²

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
0-2'	Belépés a Meet-be.	-	-	-	Google Meet
3-6'	Óra eleji rutálé: - Esetleges kérdések meghallgatása az előző tananyagokkal, feladatokkal kapcsolatban. - Figyelemfelhívás a kiadott feladatok pótlására. - Óra menetének felvázolása és a szükséges eszközök, segédanyagok ismertetése, megnyittatása.	Téma bevezetése	Tanári közlés	Frontális osztálymunka	-
7-10'	Régió és Nyugat-Dunántúl fogalmának ismertetése térképek segítségével.	Új ismeret közlése	Tanári közlés	Frontális osztálymunka	Google Diák (2. dia)
11-12'	Nyugat-Dunántúlhoz tartozó természetföldrajzi tájak: - Kérdés a diákoktól: <i>Milyen nagy- és középtájak találhatók a térségben? Emlékezzetek vissza a korábban tanultakra!</i> - A válaszokhoz kapcsolódóan a térséget alkotó tájak bemutatása térképen is.	Előzetes ismeretek felelevenítése	Kérdés Szemléltetés	Frontális osztálymunka	Google Diák (3. dia)
13-25'	Önálló feladat: - Feladat részletes ismertetése, kiadása. - A diákok személyre szabott kérdéseket és feladatokat kapnak, amiket egy dokumentumban (1. melléklet) meg tudnak tekinteni névre szólóan. - A segédanyagban (2. melléklet) és a tankönyvi szövegben megkeresi az egyéni megoldásukhoz tartozó részt és elolvassák vagy önállóan elemzik a kapott térképet/diagramot. - Rövid, tömör jegyzetet készítenek belőle a megfelelő Google Dián (3. melléklet).	Aktivizálás Új ismeret közlése Ismeretbővítés	Munkáltatás	Egyéni munka	Google Diák Segédanyag Tankönyv
26-45'	Feladat megbeszélése közösen:	Aktivizálás	Munkáltatás	Egyéni munka	Google Diák

² A részletes felépítés azt jelenti, abban olyan részletességgel kell szerepelni a dolgoknak, hogy bárki követni tudja az órát. Az óra menete oszlopban le kell írni pontosan a történéseket, a főbb tanári kérdéseket vagy tanulói feladatokat, illetve meg kell jelennie kulcsszavakban a földrajzi tartalomnak is. Minden történéshez tartozik mozzanat, módszer és munkaforma, legtöbbször eszköz is. Az eszközöket is konkrétan kell megnevezni.

	- A kijelölt diákok témakörök szerint ismertetik a tudnivalókat kb. 2-3 percben.	Új ismeret közlése Ismeretbővítés			
--	--	--------------------------------------	--	--	--

Mellékletek

1. melléklet: Személyre szabott kérdések a tanulóknak:

Név	Feladat	Dia	Segédanyag
1.	Tekintsd meg az 5. dián található térképet és diagramot! Mit tudunk meg ez alapján a régió országon belül elfoglalt helyéről? Ha felszólítalak, ismertesd a tudnivalókat (a kapott jegyzetekkel együtt) a többiek számára is!	5. dia	5. dia térkép és diagram
2.	Tekintsd meg a 6. dián található diagramot! Mit tudunk meg ez alapján a régió külföldi működőtőke arányáról? Ha felszólítalak, ismertesd a tudnivalókat (a kapott jegyzetekkel együtt) a többiek számára is!	6. dia	6. dia diagram
3.	Gyűjts az internetről olyan természeti látnivalók fotóit, melyek megtalálhatók a régióban és illeszd be a diára!	12. dia	Internet
4.	Tekintsd meg a 7. dián található térképet! (A diagramokat NEM!) Mik húzódnak az adatok háttérében? Ha felszólítalak, ismertesd a térkép alapján elmondható tudnivalókat!	7. dia	7. dia térkép
5.	Vázlatosan írd le, hogy milyen előnyei vannak a külföldi tőkének a befogadó országban!	6. dia	Segédanyag
6.	Vázlatosan írd le, hogy milyen hátrányai vannak a külföldi tőkének a befogadó országban!	6. dia	Segédanyag
7.	Gondold át, hogy mit tudunk meg a régió idegenforgalmáról a 11. dia diagramjai alapján, és ez hogyan kapcsolódik a foglalkoztatási szerkezetéhez? Ha felszólítalak, ismertesd a diagramok alapján elmondható tudnivalókat!	11. dia	11. dia diagram
8.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat Sopron iparáról! (iparágak, jellemzők stb.) A várost a megfelelő táj mellé írd!	9. dia	Tankönyv
9.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat Szombathely és Szentgotthárd iparáról! (iparágak, jellemzők stb.) A városokat a megfelelő táj mellé írd!	9. dia	Tankönyv
10.	Tekintsd meg a 9. dián található térképet! Az általad kevésbé ismert márkákat keresd ki az interneten! Milyen tevékenységgel foglalkoznak? Ha felszólítalak, ismertesd a tudnivalókat (a kapott jegyzetekkel együtt) a többiek számára is!	9. dia	9. dia térkép Internet
11.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat Győr iparáról! (iparágak, jellemzők stb.) A várost a megfelelő táj mellé írd!	9. dia	Tankönyv
12.	Tekintsd meg a 4. dián található térképet! Hogyan kapcsolódik a régióhoz és fejlődéséhez? Ha felszólítalak, ismertesd a tudnivalókat (a kapott jegyzetekkel együtt) a többiek számára is!	4. dia	4. dia térkép
13.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat Mosonmagyaróvár iparáról! (iparágak, jellemzők stb.) A várost a megfelelő táj mellé írd!	9. dia	Tankönyv
14.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat a Zalai-dombság iparáról! (iparágak, jellemzők stb.)	9. dia	Tankönyv
15.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat az Alpokalja mezőgazdasági tevékenységeiről (növénytermesztés, állattenyésztés stb.)!	8. dia	Tankönyv
16.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat a Kisalföld mezőgazdaságához kapcsolódó természeti jellemzőkről!	8. dia	Internet
17.	Vázlatosan írd le a tudnivalókat a Kisalföld mezőgazdasági tevékenységeiről (növénytermesztés, állattenyésztés stb.)!	8. dia	Tankönyv
18.	Vázlatosan írd le, hogy mi volt a Bős-nagymarosi vízlépcső építésének célja és mi történt vele!	10. dia	Segédanyag
19.	Vázlatosan írd le, hogy miért hívjuk a régiót innovációs térségnek és miért válhatott azzá!	5. dia	Segédanyag
20.	Vázlatosan írd le, hogy hogyan alakultak a régió nemzetközi kapcsolatai és hogyan hatott ez a régióra!	5. dia	Segédanyag
21.	Vázlatosan írd le, hogy mit tudunk a régió történelméről!	4. dia	Segédanyag
22.	Tekintsd meg a 8. dián található térképeket! Hogyan befolyásolja az éghajlat és a domborzat a mezőgazdaságot? (A pontos megoldást csak a többiek válasza után fogok látni.) Ha felszólítalak, ismertesd a tudnivalókat (a kapott jegyzetekkel együtt) a többiek számára is!	8. dia	8. dia térképek
23.	Tekintsd meg a 10. dián található térképet! Hány részből áll a vízlépcső és melyek ezek?	10. dia	10. dia térkép

	Ha felszólítalak, ismertesd a tudnivalókat (a kapott jegyzetekkel együtt) a többiek számára is!		
24.	Gyűjts az internetről olyan történelmi, kulturális stb. nevezetességek fotóit, melyek megtalálhatók a régióban és illeszd be a diára!	13. dia	Internet
25.	Tekintsd meg a 7. dián található diagramokat! (A térképet NEM!) Mik húzódnak az adatok háttérében? Hogyan kapcsolódnak az eddigi ismeretekhez? Ha felszólítalak, ismertesd a térkép alapján elmondható tudnivalókat!	7. dia	7. dia diagramok

2. melléklet: Segédanyag

A múlt rendszer örökségei

A gazdaságilag fejlettebb északi részt alig-alig sújtotta a törökdúlás, ezért töretlenül tudott fejlődni. Az államszocializmus éveiben nem volt szerencsés a „vasfüggöny” szomszédságában élni. Nem csupán azért, mert az állandó ellenőrzések miatt a diktatúra jelenléte is feltűnőbb volt a mindennapokban. A nagyszabású **iparosítási tervek** rendre **elkerülték a Nyugat-Dunántúlt**. Az 1960-as években megindultak az ipari beruházások **Győrben**, de a városon és környékén kívül szinte csak a Zala megyei szénhidrogén-lelőhelyeket fejlesztették.

A régió országon belüli helyzete

Kapcsolatok: A rendszerváltással megváltozó kapcsolati irányok a **Nyugat-Dunántúl régió** számára kínálták a fejlődést. Az átalakulási folyamat ezért lényegesen gyorsabban zajlott, mint az ország többi részében. Már az 1980-as években felvették a kapcsolatot a határ túloldalán fekvő területekkel, ami segítette a regionális együttműködések megindulását. Az osztrák kapcsolat sikeresnek bizonyult a rendszerváltás éveiben. Az Európa fejlettebb részéhez való közelség támogatta a **nyugati kapcsolatoképítését** és a **külföldi tőke** beáramlását.

Innovációs térség: A kedvező fekvése miatt a gazdasági átmenet idején **innovációs térség** lett, vagyis az innovációk jelentősége itt rendkívül magas. Az 1990-es évek végétől már jól kirajzolódott a **Győr és Budapest közötti innovációs térség**, ami az ezredforduló óta dinamikus fejlődik. Fontos azonban, hogy a helyzet jobb, mint az ország többi részében, hiszen itt nem volt olyan jelentős szocialista nagyvállalat, aminek a termelés-visszaesése és esetleges csődje nagy válságot okozott volna a társadalom életében.

Milyen pozitív és negatív hatással van a külföldi tőke a befogadó országra?

A befogadó ország számára új munkahelyeket jelent a külföldi tőkebefektetés, így a foglalkoztatási lehetőségek is bővülnek. Az új vállalatok megadóztatásával több adóbevétel érhető el. Modern(ebb) technológia, technika érkezik az országba és modern üzleti ismeretek, vállalat szervezési ismeretek átadása történik meg. Külpiaci kapcsolatok fejlődnek.

Adótöbblet helyett sokszor éppen ellenkezőleg adókedvezményeket biztosítanak a külföldi cégek számára a befektetés vonzásához. A helyi cégek fejlődését gátolja a TNC dominanciája. Az új cég telepítése kiaknázza a helyi erőforrásokat és a környezetet átalakítja, így környezetkárosítással járhat. A megszerzett nyereséget nem fekteti be újra a helyi gazdaságban, hanem az anyavállalathoz utalja, így a helyi fejlődés elmarad. A modern technika, technológia adaptálására gyakran nem felkészült az ország.

Bős–nagygyarosi vízlépcső

A Duna magyarországi és szlovákiai közös szakaszának komplex hasznosítására tervezett építmény, melynek célja az energiatermelés, a hajózhatóság biztosítása, az árvízvédelem és területfejlesztés volt. Eredeti formájában végül sosem valósult meg, mivel a magyar kormány a

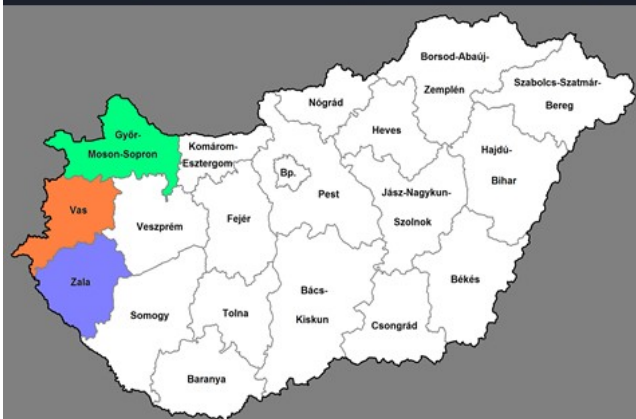
környezetvédők és civilek tiltakozásának hatására 1989-ben leállította a magyar oldalon az építkezéseket.

3. melléklet: Diasor

Nyugat-Dunántúl

10 B.

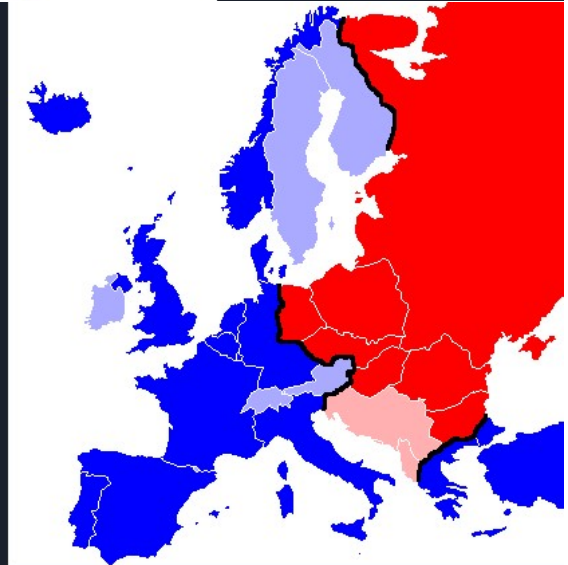
Régió: a régió lehatárolt térrész, a környezetétől bizonyos természeti, társadalmi, gazdasági tényezők révén elkülönülő területi egység; EU statisztikai terület egységei → régiófejlesztés

Természetföldrajzi sokszínűség

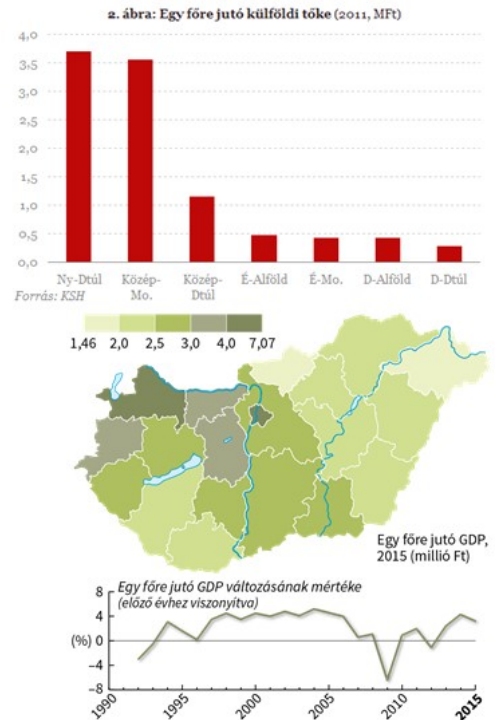

Történelmi háttér

Országon belüli helyzete

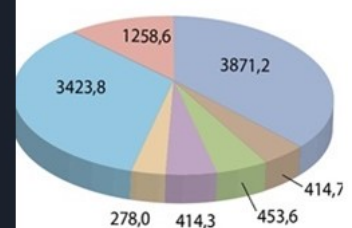
Külföldi tőke előnyei és hátrányai

Előnyök:

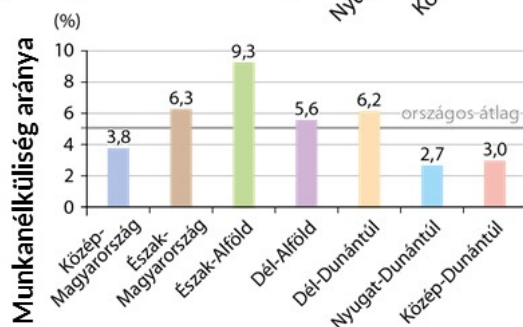
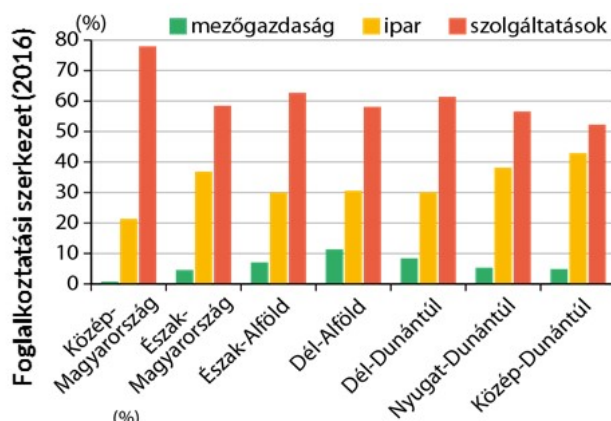
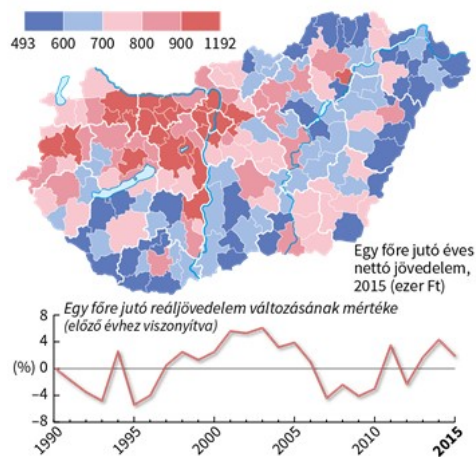
-

Hátrányok:

Egy főre jutó külföldi működőtőke (2016)

Társadalmi jellemzők

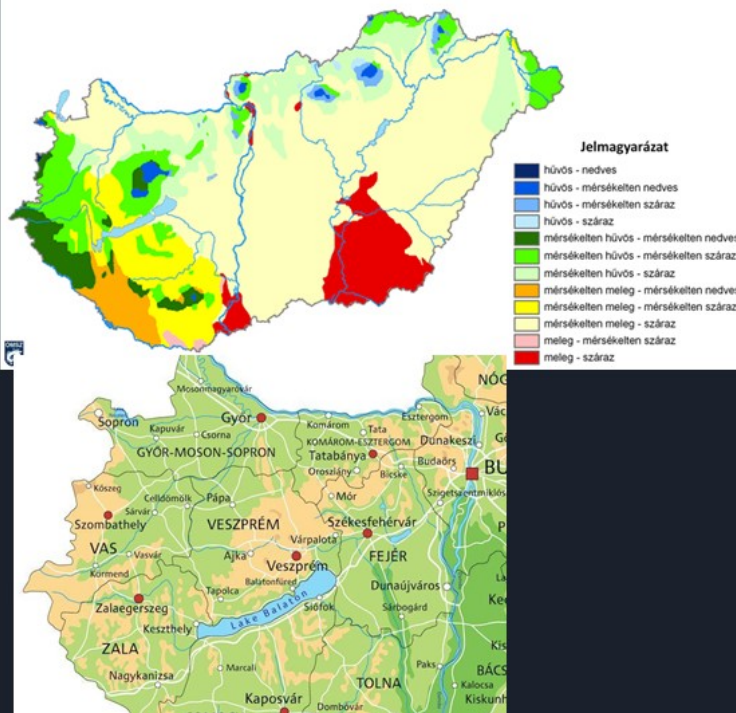

Mezőgazdaság

Zalai-dombság: -
(itt főként az ipari és szolgáltató
tevékenységek jellemzőek)

Alpokalja:

Kisalföld:

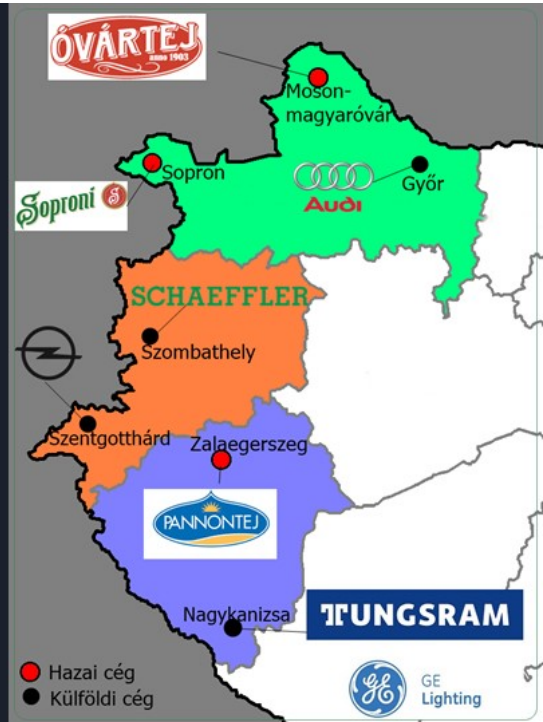

Ipar

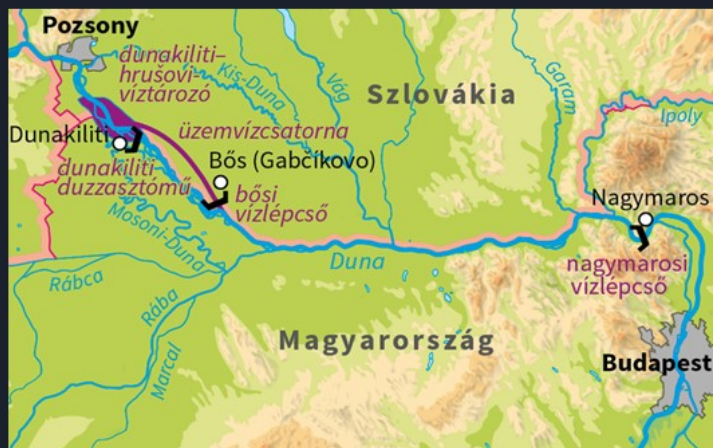
Kisalföld:

Alpokalja:

Zalai-dombság:

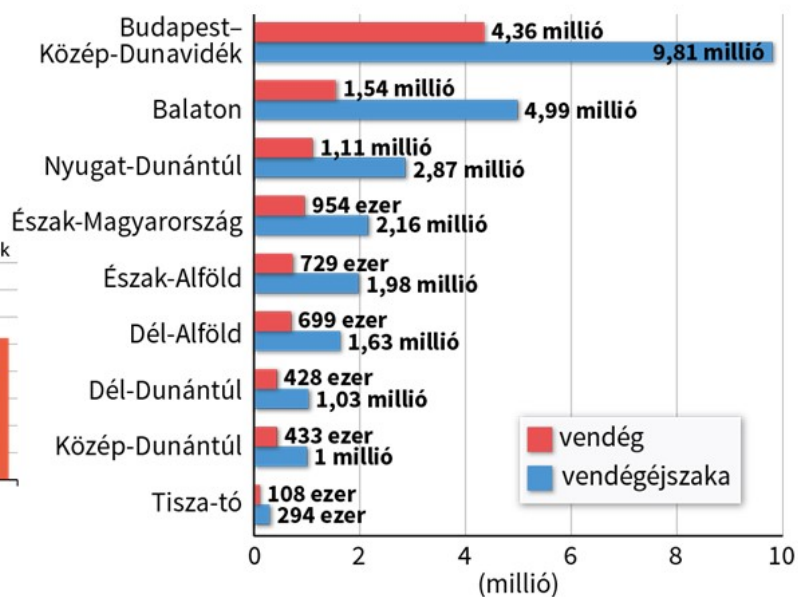
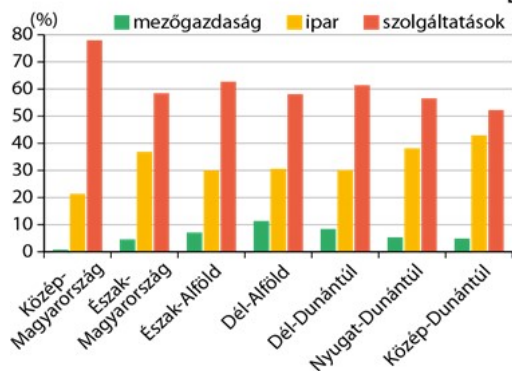

Energiagazdaság: Bős-nagymarosi vízlépcső

Idegenforgalom

Természeti látnivalók a régióban

Nevezetességek a régióban (kulturális,
történelmi stb.)